

Samráðsgátt stjórnvalda
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti
Skrifstofa orkumála

13. ágúst 2026

Efni: Umsögn stjórnar SSNE um drög að stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku (S-123/2026).

Stjórn Samtaka sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra (SSNE) fagnar framlagningu draga að stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku. Mikilvægt er að sett sé fram skýr og heildstæð stefna um einn af lykilinnviðum samfélagsins, enda er öflugt flutningskerfi forsenda atvinnuuppbyggingar, orkuskipta og jákvæðrar byggðapróunar um land allt.

Í drögunum er að finna fjölmörg jákvæð og mikilvæg skref í rétta átt. Þar má meðal annars nefna að flutningskerfi raforku er skilgreint sem grunninnviður samfélagsins, lögð er áhersla á að flýta uppbyggingu og einfalda stjórnsýslu og að kallað er eftir aukinni samhæfingu flutnings, vinnslu og notkunar raforku. Þá er það sérstaklega ánægjulegt að Norðurland eystra er skilgreint sem forgangssvæði við styrkingu kerfisins.

Stjórn SSNE leggur áherslu á að í þessari stefnumótun felist veruleg tækifæri fyrir Norðurland eystra. Landshlutinn býr yfir fjölbreyttum möguleikum til verðmætasköpunar, þar sem traust aðgengi að raforku er lykilforsenda. Ákvarðanir um uppbyggingu flutningskerfisins munu því hafa afgerandi áhrif á framtíð atvinnulífs og samfélaga á svæðinu.

SSNE telur þó mikilvægt að skerpa á eftirfarandi atriðum til að tryggja að markmið stefnunnar náist í reynd.

Tímasetningar og forgangsöröðun

Þrátt fyrir að Norðurland eystra sé skilgreint sem forgangssvæði telur stjórn SSNE að tímasetningar í drögunum endurspegli ekki nægilega þann raunverulega þrýsting sem er á uppbyggingu landshlutans. Sérstaklega vekur það áhyggjur að markmið um afhendingaröryggi í landshlutakerfi nái ekki fyrr en árið 2045.

Slíkur tímarammi samræmist hvorki brýnni þörf atvinnulífs né þeim markmiðum sem sett hafa verið um orkuskipti og byggðapróun. Þá felur hann í sér verulega hættu á því að tækifæri til uppbyggingar á Norðurlandi eystra glatist eða færist til annarra landshluta þar sem aðgengi að raforku er tryggara.

Stjórn SSNE leggur því sérstaka áherslu á að skýr og tímasett forgangsverkefni verði skilgreind fyrir Norðurland eystra og að uppbygging lykiltenginga og styrking flutningskerfisins á svæðinu verði flýtt verulega. Nauðsynlegt er að forgangsöröðun taki mið af þeim raunverulegu tækifærum sem fyrir liggja í atvinnuuppbyggingu.

Afhendingargeta sem lykilatriði

Í drögunum er lögð réttmæt áhersla á afhendingaröryggi raforku. Stjórn SSNE telur þó að jafnhliða þeirri umfjöllun þurfi að leggja skýrari áherslu á afhendingargetu sem lykilþátt í uppbyggingu kerfisins.

Reynsla undanfarinna ára hefur sýnt að skortur á afhendingargetu hefur bein áhrif á þróun atvinnulífs og samkeppnishæfni svæða. Slíkur skortur getur tafið eða komið í veg fyrir fjárfestingu, dregið úr verðmætasköpun og haft raunveruleg áhrif á lífskjör íbúa, líkt og fram hefur komið t.a.m. í greiningum fyrrverandi hagfræðings Landsnets, Jóns Skafta Gestssonar.

Fyrir Norðurland eystra er þetta sérstaklega mikilvægt í ljósi þeirra fjölmörgu verkefna sem tengjast iðnaði, matvælavinnslu og nýsköpun og eru háð tryggu aðgengi að raforku. Nauðsynlegt er að uppbygging flutningskerfisins taki mið af bæði núverandi og fyrirsjáanlegri eftirspurn og stuðli að virkum vexti atvinnulífs, fremur en að bregðast við honum með töf.

Samfélagsleg áhrif og jafnræði landshluta

Stjórn SSNE fagnar því að í drögunum er lögð áhersla á réttlát orkuskipti og jafnt aðgengi landsmanna að raforku. Mikilvægt er þó að þessi markmið komi fram með skýrum hætti í forgangsörðun framkvæmda. Svæði sem búa við skerta afhendingargetu eða veikt afhendingaröryggi eiga ekki að sitja eftir í uppbyggingu.

Stjórn SSNE telur brýnt að samfélagsleg áhrif orkuskipts verði hluti af mati og forgangsörðun verkefna. Skortur á raforku hefur ekki einungis áhrif á fyrirtæki heldur einnig á þróun samfélaga, búsetu og lífsgæði til lengri tíma litið.

Samráð og framkvæmd

Á sama tíma er nauðsynlegt að tryggja að slíkur hraði komi ekki niður á gæðum samráðs. Traust og sátt um uppbyggingu flutningskerfisins er lykilforsenda þess að framkvæmdir geti gengið hratt og vel fyrir sig.

Stjórn SSNE leggur því áherslu á að samráð við sveitarfélög og íbúa sé hafið snemma í ferli og að það sé raunverulegt og markvisst.

Sveigjanlegar lausnir og ný tækifæri

Slíkar lausnir geta verið mikilvægar til að styðja við atvinnuuppbyggingu til skemmri tíma og brúa bilið á meðan unnið er að uppbyggingu meginflutningskerfisins.

Mikilvægt er þó að þær verði nýttar sem viðbót við, en ekki í stað, nauðsynlegrar uppbyggingar til lengri tíma.

Að lokum

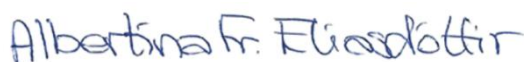
Stjórn SSNE telur að drög að stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku markið mikilvægt skref fram á við.

Til að stefnan nái markmiðum sínum í reynd er þó nauðsynlegt að tryggja að uppbygging flutningskerfisins á Norðurlandi eystra verði hraðari, markvissari og taki mið af þeim tækifærum sem fyrir liggja í atvinnuuppbyggingu og byggðapróun.

Stjórn SSNE leggur því ríka áherslu á að afhendingargeta verði höfð að leiðarljósi við uppbyggingu kerfisins, að jafnræði landshluta sé tryggt í framkvæmd og að ákvarðanir um forgang verkefna stuðli að raunverulegri verðmætasköpun um land allt.

Stjórn SSNE lýsir sig reiðubúna til áframhaldandi samráðs við stjórnvöld um framgang þessara mikilvægu verkefna.

Fyrir hönd SSNE,

A handwritten signature in blue ink that reads "Albertína Fr. Elíasdóttir".

Albertína Friðbjörg Elíasdóttir, framkvæmdastjóri